І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 159. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 21-го СЕРПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 21, 1962 No. 159. VOL. LXIX.

КЕННЕДІ ПІДКРЕСЛЮЄ ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ТАКОЖ У ВНУТРІШНІХ СПРАВАХ

Лос Анджелес. — Президент Кеннеді при кінці тижня 17 і 18 вересня виголосив „неполітичні" промови в Колорадо, Південній Дакоті і в Каліфорнії, при відкритті греблі і електрівні, в яких закликав цю країну „йти вперед" і підкреслював, що ЗДА є у взаємозалежності не тільки з вільним світом, але і що всі стейти є взаємозалежні між собою, бо електрівня в Колорадо працює і збагачує не тільки той стейт але і цілі ЗДА. Преса підкреслює, що оця тема „взаємозалежности" може стати головною темою під час виборчої кампанії. Президент сказав: „Ми є одною країною, що має 50 стейтів і один нарід, і я вірю, що програма, яка поліпшує життя наших людей в одному районі, поліпшує життя і всього народу". Президент часто вертався до теми про консервацію води і про розбудову електрівень, уважаючи це за символ росту економіки країни. Президент закликав до активности, бо „речі самі не діються". Треба працювати, щоб вони ділялися. Поступ — це об'єднана воля всього американського народу, і тільки тоді, коли вона є об'єднана для акції, а не тоді, коли вона стоїть і думає, що вже все зроблено, що треба зробити, — ця країна йде вперед, і ми підготовляємо шлях тим, що прийдуть після нас".

В п'ятницю Президент затримався біля греблі Мізурі біля П'єррю в Південній Дакоті, та в Пуебльо, Кольорадо, де промовляв до 8.000 осіб, рекомендуючи ухвалити закон про три відпочинкові парки в Массачусетсі, Каліфорнії і Тексасі та закони про наводнювання пустинних районів і про Консерваційний Корпус Молоді, який давав би працю незатрудненій молоді. В своїй промові при греблі над рікою Мізурі Президент підтримував Джорджа МекҐаверна, який кандидує на сенатора, яке то становище тепер займає републіканець Джозеф П. Боттум. Президент казав, що основою багатства країни є електрика. Можуть бути і приватні і публічні електрівні, говорив Кеннеді в тому районі, де панує спір в цій ділянці. ЗДА матимуть незабаром 300 мільйонів населення і два трильйони долярів особистого прибутку, і тому вже тепер треба думати про те, щоб влегшити цей розвиток нашої країни. На летовищі в П'єррі вітали Президента 25.000 мешканців Південної Дакоти. З Президентом був і секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл. Увечері 17-го серпня Президент прибув гелікоптером до Каліфорнії, де його привітав на летунській базі губернатор-демократ Едмунд Дж. Бравн, який старається про перевибір, кандидуючи проти колишнього віце - президента Р. М. Ніксона. На летовищі були обидва каліфорнійські сенатори: републіканець Томас Кухел і демократ Клер Інґел. В суботу 18-го серпня Президент започаткував будову великої греблі, що має називатися греблею Сен Луїса і має наводнювати за допомогою каналів із збірника води в Лос Бенос Гіллс. Будова цього проєкту має коштувати 511 мільйонів долярів, з чого Каліфорнія має заплатити більше як половину. Президент пригадав свою промову про розбудову електрівень і додав, що треба дбати і про те, щоб країна мала доволі води, без якої не є можливий економічний розвиток. Президент посередньо підтримав кандидатуру Бравна, хвалячи його за те, що запроєктував ту іриґаційну програму і подбав про те, щоб її здійснювати. Секретар внутрішніх справ Юдолл назвав губернатора Бравна „найкращим губернатором між 50 губернаторами", який дбає про те, щой його стейт мав доволі води для промислового росту. В неділю Президент відпочивав при гарній погоді, а о год. 10-ій перед полуднем був у найближчій до готелю католицькій церкві на Службі Божій. По полудні він відвідав свою сестру пані Пітер Лофорд в Санта Моніка. В понеділок Президент мав бути вже в столиці.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ В МІЗУРІ

Президент Кеннеді вітається з 9-річною Джеймі Демон, яка була сильно зворушена, бо промовляла до Президента, який прибув на відкриття греблі над рікою Мізурі. На фото між Президентом і дівчинкою Джордж МекҐоверн — демократичний кандидат на сенатора.

Конґрес починає працю над фармерським законопроєктом

Вашингтон. — Провідник републіканців в Сенаті Майк Менсфілд заявив 19-го січня, що Сенат в цьому тижні почне працю над фармерським законопроєктом. На його думку Сенат ухвалить фармерський проєкт контролі фармерських культур, головним чином пшениці, до середини 22-го серпня, а тоді почне працювати над законопроєктом про контролю ліків. Після того Сенат має вирішити справу воєнного відшкодування для Філіппін. Ще не є відомо, що прийде під наради Сенату після вирішення згаданих проєктів: чи законопроєкт про податкові полегші для промисловців - інвеститорів, чи торговельний законопроєкт. На думку сен. Менсфілда існують добрі вигляди на прийняття фармерського закону, але в політичних колах сподіваються завзятої боротьби, бо ще не послабла та завзятість, яка була виникла під час боротьби за ухвалення закону про комунікаційні сателіти. Цього тижня працює тільки Сенат, бо Палата Репрезентантів майже цілий тиждень не матиме сесій. Члени Палати роз'їхалися додому, щоб побути трохи зі своїми дітьми, які з початком вересня поїдуть до шкіл. Палата розглядатиме проєкт про комунікаційний сателіт аж в найближчому тижні. Палата прийняла цей проєкт в дещо іншій редакції ще 3-го травня більшістю 354 до 9-ох голосів. Сподіваються, що Палата погодиться на редакцію Сенату, і не треба буде, щоб спільна конференція узгіднювала різниці між проєктами обидвох Палат.

Діллон відмовився виявити подробиці податкової реформи з 1963 р.

Вашингтон. — Секретар скарбу Даґлес Діллон, відповідаючи на домагання сенатора - републіканця з Ню Йорку Джекоба К. Джевітса в Спільній Економічній Комісії, заявив, що уряд не може вже тепер виявити, яке зменшення прибуткових податків запроєктоване буде в січні 1963-го року, бо ще не є готові праці в цьому напрямку. Уряд працює над реформою податкової системи, якої плян предложить Конґресові в січні 1963-го року, і тоді також мають запропонувати зменшити прибуткові податки. Републіканські конґресові провідники твердять, що уряд обіцяє перед виборами зменшити податки, а після виборів може зробити те, що йому буде потрібне. Тому републіканці хотіли б, щоб уряд вже тепер подав суму, на яку плянує зменшити податки. Діллон був проти того, щоб вже тепер зменшувати податки, бо, на його думку, економіка ЗДА тепер цього не потребує, хоч деякі Президентові дорадники рекомендували зменшення податків вже тепер.

ЄПИСКОП СТЕМФОРДУ ПРЕОСВ. ЙОСИФ ШМОНДЮК ВІДВІДАВ СОЮЗІВКУ

ПІСЛЯ ВІДВІДИН ВЛАДИКИ, КОНЦЕРТ МОЛОДИХ ТАЛАНТІВ БУВ АТРАКЦІЄЮ КІНЦЯ ТИЖНЯ НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — У п'ятницю 17-го серпня ц.р. відпочинково-виховна оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах перебувала під знаком перших в її історії відвідин українського католицького владики, єпископа Стемфорду Преосв. Йосифа Шмондюка. Прибув Владика на Союзівку в пополудневих годинах із оселі СУМА в Елленвіл в супроводі оо. Манастирського і Гузара, вакаційного пароха Союзівки. Владику зустрічали на Союзівці гол. предсідник УНСоюзу Йосип Лесогір, гол. касир Роман Слободян разом із управителями цієї оселі Данилом Слободяном і Володимиром Квасом. Оглянувши влаштування Союзівки, зокрема новозбудовану в народному стилі українську католицьку каплицю і концертовий та розваговий павільйон „Веселка", Владика ознайомився спеціяльно із Курсами Українознавства, що відбуваються тепер на Союзівці і відвідав студентські гуртожитки у „Львові", де його вітали члени учительського збору під проводом проф. Василя Стецюка і де, після вручення Владиці китиці квітів студенткою курсів Вілею Волянською, церковний хор Союзівки під керівництвом проф. В. Цісика і хор студентів Курсів Українознавства під проводом Галі Савчак відспівали кілька пісень. Про значення Курсів і про їхню працю інформував Владику проф. Василь Стецюк, підкреслюючи, що від-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ФЛЬОТА СПУСТИЛА НА ВОДУ НОВИЙ „ПОЛЯРІС"

Ґротон, Коннектикат. — 18-го серпня фльота спустила на воду 13-ий підводний атомовий човен типу „Поляріс", що називається Алексaндер Гемілтон. Спонзором 7.000-тонного човна була пра-пра-правнучка Ал. Гемілтона пані Валентина Голлінґсворт, молодша. Група пацифістів демонструвала, і поліція заарештувала 5 осіб, між ними 19-річного Денніса Вікса, який скочив до ріки Темз, щоб дістатися на човен.

ПРЕОСВ. ЙОСИФ ШМОНДЮК ВРОЧИСТО ПОБЛАГОСЛОВИВ НОВУ УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ В ГАНТЕРІ

Церква св. Івана Хрестителя в Гантер, Н. Й.

Гантер. — В чудовий, погідний день, 18-го серпня 1963 р., коло 1,000 українців з ближчих і дальших околиць були тут свідками небуденного свята — благословення української католицької церкви св. Івана Хрестителя, здвигненої зусиллями місцевої, „вакаційної", але дуже активної нашої громади, при великій жертвенності на ту ціль всього громадянства, не дивлячись на віроісповідні різниці. Чину благословення довершив Преосвященний Кир Йосиф Шмондюк, Єпископ Стемфорду, при участі 23-ох священиків - українців і 4-ох духовників латинського обряду. При вході до нового храму Божого привітав Владику хлібом і сіллю „війт" тутешньої української громади, п. Володимир Кобаяр, а дівчинка в національному строю подала йому китицю квітів. Голова Будівельного Комітету, д-р Іван Макаревич, в присутності скарбника К-ту, п. Яр. Паладія, вручив Преосвященному символічний ключ до церкви, збудованої в гуцульському стилі, з кедрового дерева. Після благословення церкви Владика Йосиф відслужив Архиєрейську св. Літургію, в соослуженні о. монс. Прийми (з Арґентини), о. протоігумена Сотера Голика, ЧСВВ, та оо. деканів Середовича, Баландюка і Волошина. Діяконували о. Богдан Смик і о. Осташ. До Служби Божої співав хор ім. Митрополита А. Шептицького з Ню Йорку, під керівництвом проф. Романа Левицького. Кільканадцять осіб, в тому багато дітей і молоді, приступили до св. Причастія. Після Служби Божої відбулося під церквою традиційне свячення овочів з нагоди празника Преображення Господнього („Спаса"). Під церквою і на дорозі до неї справно зберігав порядок відділ пластунів під проводом пл. сен. інж. Піка - Пясецького. Патріотичну проповідь виголосив під час Служби Божої Преосвященний Йосиф. Все, що ми робимо в цій країні, — говорив Владика, — робимо з думкою про Україну, землю наших батьків. Наше тут існування не мало б жадного сенсу, якби ми думали і робили інакше. Будова храмів Божих, зберігання свого обряду і церковних традицій, виховання дітей в релігійному, українському дусі — все те дасть колись плодотворне жниво, коли прийде день визволення для наших братів та сестер і коли ми, як не ми, то наші діти, перенесуть жевріючий смолоскип любови до рідної Церкви і Народу на вільну вже Рідну Землю. В год. 2-ій пополудні в пансіоні „Кеєня" відбувся святочний обід при участі ок. 200 осіб. Трапезу поблагословив Владика Йосиф, тостмайстром був о. Варнич з Асторії, Н. Й. Від Українського Народного Союзу склав привіт його головний предсідник, п. Йосиф Лисогір, що взяв участь у врочистості разом з гол. касиром Р. Слободяном. Звертаючи увагу на значущу символіку фактів п. Лисогір говорив: в той час, коли на рідних землях церкви закриваються, або стоять порожні, тут, на вільній, американській землі українські храми повні вірних, як це ми бачили сьогодні, в гантерській церкві. Від С.У.К. „Провидіння" промовляв заст. предсідника д-р Володимир Пушкар, від УККА адвокат Степан Ярема, від місцевої парафії о. парох - адміністратор Богдан Осідач. В заключному слові Преосв. Владика Йосиф сказав: Ми, українці, завжди здібні творити щось гарне і цінне, коли працюємо спільно, дружньо. Здвигнення церкви св. Івана Хрестителя в Гантері це овоч гармонійної співпраці ініціяторів будови з громадою, і з цього факту повинна бути горда не лише гантерська громада, а всі ми, українці. Наприкінці голова Будівельного Комітету, д-р І. Макаревич, в теплих словах подякував за цю гармонійну співпрацю всім своїм співробітникам, членам Комітету, архітектам, мистцям, майстрам, робітникам і всім людям доброї волі, що причинились до будови церкви. Окремі слова подяки були спрямовані до добрих сусідів - американців, що в числі двадцяти осіб були присутні на залі. Обід урізноманітнила мистецька програма, яку виповнив кількома піснями хор ім. Митрополита, під дир. п. Романа Левицького і танкова група молоді з Гемстеду, під керівництвом п. Р. Петріни, що виконала ефектовно декілька народних танків.

Західні берлінці обкидали камінням совєтський автобус

Берлін. — В західньому Берліні відбулися в неділю дня 19 серпня бурхливі демонстрації населення, спрямовані передусім проти совєтських окупантів Східнього Берліну і їхньої комуністичної поліції, але теж і проти західніх держав, зокрема американців, які на думку демонстрантів — не виступають як слід в обороні людського життя і свободи. Приводом до демонстрації стало пострілення східньонімецькими комуністами молодого втікача на західній бік, який після години лежання під муром з комуністичного боку помер від важких ран й упливу крови. Смерть молодого німця викликала протести проти західніх союзників тому, бо вони не пробували інтервеніювати і, вирвавши пораненого з-під комуністичних штиків рятувати його життя. Роз'ярені подією західні берлінці у відплату за смерть їхнього молодого земляка обкидали камінням автобус, що віз совєтських вояків до пам'ятника совєтських поляглих, який стоїть на території британської зони, поблизу Бранденбурських воріт. Західньо-берлінська поліція втримувала спокій і порядок у місті увесь день із важким зусиллям. Не зважаючи на всі поліційні заходи, західні берлінці демонстрували безупину, побиваючи при нагоді різних комуністичних симпатиків і агентів.

З УГОРСЬКОЇ КОМПАРТІЇ ВИЧИЩЕНО ДВАДЦЯТЬ І П'ЯТЬ СТАЛІНЦІВ, МІЖ НИМИ РАКОШІ І ҐЕРО

Москва. — За одержаними тут із Будапешту відомостями, зокрема за повідомленням офіційного органу угорської компартії „Непсабадшаґ", провід угорської компартії, очолюваний Яношом Кадаром, провів в рядах цієї партії широку чистку із сталінських елементів. Між вичищених попали також і попередники Яноша Кадара, колишні провідники угорської компартії — Матіяш Ракоші і Ерно Ґеро. Водночас із цим повідомлено про виключення із політичного бюра цієї „соціялістично-робітничої" партії Кароля Кісса, колишнього секретаря партії, як теж віце-прем'єра і міністра закордонних справ в угорському комуністичному уряді. Як причину виключення Кісса подають його „безвідповідальну і неправильну поведінку" до 1956 року, значить, у зв'язку з подіями, що довели до революції 1956 р. Виключений із політбюра, Кісс все ж таки задержав свої становища в уряді. Ракоші і Ґеро виключено взагалі із партії для покарання за їхні „незаконні дії" проти провідників партії і робітництва в час тривання т. зв. „культу особи", значить, до 1953 р., смерти Сталіна. В опублікованому в цій справі в „Непсабадшаґ" повідомленні стверджується, що прийнято рішення в справі виключення Ракоші, Ґера й інших провідних в час сталінської ери комуністів з тією метою, щоб не повторилися помилки минулого. Ракоші був комуністичним диктатором Угорщини до липня 1956 року. Народжений 1892 року в жидівській родині, став запеклим комуністом ще замолоду, і час між першою і другою світовими війнами пересидів у в'язниці. Був ув'язнений теж і під час другої світової війни, але внаслідок окремої домови між Сталіним і Гітлером його звільнено з в'язниці і дозволено йому виїхати до Совєтського Союзу. З совєтською окупацією Угорщини він вернувся туди разом із совєтськими військами і був призначений Сталіним на керівника комуністичного режиму на Угорщині. Займаючи цей пост, Ракоші вславився своєю безоглядністю і жорстокістю теж у відношенні до провідних і рядових членів компартії, обвинувачуваних ним у „тітоїзмі". З вибухом угорських заворушень, він нібито уступив, але передав керівництво партії і режиму своєму довіреному „соратникові" Яношеві Ґеро, комуністові жидівського походження, виконавцеві проводжуваних Ракоші репресій, який своєю безоглядною політикою причинився у великій мірі до загострення внутрішньої ситуації на Угорщині в 1956 році. І Ракоші і Ґеро, побоюючися народного гніву, втекли були перед листопадом 1956 року до Совєтського Союзу, де, мабуть, перебувають і досі. Обидвох їх тепер вичищено з партії, нібито після проведення основного кількалітнього слідства, під час якого були перевірені деякі судові процеси в роках 1949—1953 і яке виявило, що вироки в цих процесах, здебільша смертні, були видавані на підставі фальшивих обвинувачень. В політичних колах Заходу вважають, що започатковано цю чистку сталінців на Угорщині передусім у зв'язку з недалекою Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй, на якій, мабуть, буде знов порушена справа кривавого здушення угорської революції в 1956 році.

Прославляючи успіх совєтських астронавтів, Хрущов вимагав знову виведення західніх залог з Берліну

Москва. — Влаштовану в суботу, дня 18 серпня ц. р. совєтським режимом параду для нових совєтських космонавтів — Ніколаєва і Поповича Нікіта Хрущов використав для повторення своїх вимог в справі Берліну і проголошення нових погроз на адресу ЗДА й інших західніх держав. Промовляв Хрущов на масовому зібранні на Красній площі в Москві і під час його промови стояли поруч нього обидва совєтські космонавти — майор Ніколаєв і полковник Попович. Їх привезли до Москви день перед тим із неназваного міста над Волгою, де вони перед своїм від'їздом до Москви відбули пресову конференцію з представниками совєтської преси і науки, інформуючи їх про подробиці свого лету. На параду їх вітання у Москві були привезені теж батьки Поповича, його дружина і донька, як теж мати Ніколаєва. Хрущов й інші промовці, які виступали під час московської маніфестації, підкреслювали у своїх промовах перевагу совєтської технології над західньою. Хрущов, зокрема, вимагаючи виведення залог західніх держав із Західнього Берліну, погрожував, що якщо цього не станеться, то Совєти уневажнять існуючу досі домову в справі Берліну і підпишуть сепаратний мир із Східньою Німеччиною, в якому буде „загарантована" теж свобода для Західнього Берліну. Єдиний вихід із теперішньої ситуації Хрущов бачить в заступленні залоги західніх держав залогами Об'єднаних Націй, в склад яких мали б входити військові з'єднання менших держав — комуністичних і невтральних. Промову Хрущова оплескували всі присутні. Виступав на маніфестації теж Ніколаєв, який читав із трудом написану, мабуть, для нього промову.

Сенат ухвалив законопроєкт про комунікаційний сателіт

Вашингтон. — 17-го серпня Сенат більшістю 66-го до 11-го голосів ухвалив законопроєкт про комунікаційний сателіт після 20-денної обструкції. Сенат вперше від 35-ох років ухвалив обмежити промови сенаторів, і це допомогло перемогти обструкцію сенаторів. Згідно з цим законом має бути зорганізована приватна корпорація, яка має керувати міжнародною комунікаційною системою сателітів типу Телстар. Уряд матиме тільки контролю над цією корпорацією. Корпорація буде фінансована уділами, половину яких мають закупити комунікаційні корпорації такі, як Американська Телефонічна і Телеграфічна Аґенція та інші. Контролюватиме корпорацію 15-членна рада директорів, 6 членів якої будуть від комунікаційних аґенцій, 6 від громадянства, яке матиме половину акцій, а трьох членів найменує Президент за згодою Сенату. Уряд витратив на комунікаційні сателіти $80 мільйонів, і тому ліберальні сенатори були проти того, щоб власником Телстару була приватна аґенція. За прийняття законопроєкту голосували 36 демократів і 29 републіканців, проти були 11 демократів і стільки ж републіканців.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** наменував 16-го серпня 12-членну Дорадчу Комісію в справах здоровних ресурсів, яка має у випадках наглої потреби допомагати урядовим аґенціям, які займаються справою здоров'я. На голову цієї комісії найменований віце-президент Медичного центру при Університеті Кентаки — д-р Вілліям Віллард.

● **Славний американський** спортовець Амос Алонцо Стеґґ, 16-го серпня відзначив у Стоктоні, Каліфорнія, 100-річчя з дня народження, і ціла країна святково вшанувала цю подію, а президент Кеннеді вислав із Вашинґтону славному футболістові якнайщиріші побажання. У Стоктоні відбувся бенкет, в якому взяли участь 600 осіб із губернатором Едмундом Бравном на чолі.

● **Сенатська Комісія** Закордонних Справ дозволила на те, щоб фільм про побут пані Кеннеді в Індії і Пакістані, накручений за державні гроші Інформаційною Аґенцією ЗДА, можна висвітлювати і у ЗДА. Згідно з законом, фільм цієї Аґенції, можна висвітлювати тільки за кордоном.

● **Губернатор Рокефеллер,** сенатор Джевітс та інші републіканці вже минулої неділі, 19-го серпня, почали виборчу кампанію на пляжах під Ню Йорком. Вони гелікоптером відлетіли на Коні Айленд, звідтам на Рокевей, а пізніше на Джовнс Біч.

● **Секретар рільництва** Орвілл Л. Фрімен закликає Конґрес ще на цій сесії ухвалити закон про контролю молока, бо уряд мусить купувати надвишки молока, сиру і порошкованого молока за більше як $500 мільйонів річно, не маючи що зробити з цими запасами.

У СВІТІ

● **Еспанський** націоналістичний рух т. зв. Фаланґа, започаткований де Ріверою з початком 30-их років, який відіграв визначну ролю в установленні режиму ген. Франка в Еспанії, виступив тепер у своєму органі „Національний Рух" із заявою, що революційний процес ще не закінчений і що Фаланґа має відіграти вирішальну ролю і в державному й у військовому житті Еспанії.

● **В четвер, 16-го серпня ц. р.** Франція передала формально Індії суверенність над її чотирма енклявами, що існували досі на індійській території під назвою Французької Індії. Обмін документами про передачу відбувся в індійському міністерстві закордон. справ під час короткої урочистости, в якій Індію репрезентував прем'єр Неру, а Францію французький амбасадор Жан Поль Ґарніє.

● **Австралійський уряд** заперечив твердження деяких членів парляментарної опозиції, нібито він робив тиск на Голляндію, щоб вона передала Західню Нову Ґвінею під адміністрацію Індонезії. Згідно із заявами деяких австралійських послів до парляменту, Голляндія мусіла погодитися на віддання Нової Ґвінеї, бо не могла рахувати на підтримку своїх союзників, в тому й Австралії.

● **4,000 південнов'єтнамських** вояків започаткували мілітарні акції, спрямовані на оточення великої бази комуністичних партизанів у провінції Ан Ксуєн. В операції оточення бере участь десять батальйонів парашутистів, піхоти і морських з'єднань. Підтримують цю операцію своїми летами південно-в'єтнамські летуни. Військові підкріплення були доставлені південним в'єтнамцям американськими гелікоптерами.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Поступка агресорові

У середу 15-го серпня ц. р. о год. 6-ій вечора в скляному палаці Об'єднаних Націй над Східньою рікою в Ню Йорку врочисто підписано „порозуміння" між Голляндією і Індонезією в справі майбутньої адміністрації західньої частини Нової Гвінеї, другого після Гренляндії найбільшого в світі острова. На підставі цього договору, управління тієї великої території, що від 1828-го року перебувало в руках Голляндії, переходить 1-го жовтня до Об'єднаних Націй, а 1-го травня 1963-го року та частина Нової Ґвінеї дістанеться „навіки" під владу Індонезії. Державний Департамент у Вашингтоні привітав цей акт, як один із значних успіхів „мирної політики", мовляв, пощастило полагодити мирним шляхом ще одну міжнародну суперечку.

Тим часом ця подія не така то вже славна й радісна. Радше навпаки. І вона тим сумніша, що одну з головних роль у цьому „порозумінні" відіграло американське посередництво.

За останні роки історія занотувала багато змін у положенні колоній. Одна за одною африканські та азійські країни, між ними й найбільш відсталі, що впродовж віків були колоніями західньоевропейських держав, здобувають свою незалежність, на будинках дотеперішніх чужих губернаторів підносять свої суверенні прапори — якщо їх уже мають — і в свої, часом недосвідчені, руки перебирають владу та відповідальність за свою долю. Тільки на Сході Европи та в Азії, на всіх тих величезних обширах ґльобу, що позначені на мапах червоною барвою Совєтського Союзу, існує ще найгіршого сорту колоніялізм, жертвою якого впали десятки народів з тисячолітньою історією і культурою.

Не диво, що за кожним разом, коли відбувається зміна в положенні якоїсь колонії, у нас, що кровно зв'язані з поневоленим комуно - китайським колоніялізмом українським народом, вступає нова надія, і кожну таку зміну ми вітаємо. Таке відрухове почування могло б виникнути і в зв'язку із зміною в Новій Ґвінеї. Бо ж не може бути сумніву, що Голляндія не має ніякого діла до тієї віддаленої від неї на тисячі миль території, ніякого діла до тих мелянезійців та папуасів, що ту землю замешкують.

Але не є жадною суттєвою зміною й те, що станеться в результаті осягненого порозуміння. Жадною суттєвою зміною не буде, коли на місце голляндського губернатора прийде представник Індонезії, яка, не мавши до Нової Ґвінеї ані історичного, ані етнічного відношення, стане для неї „старшим братом".

Отже, доля західньої частини Нової Ґвінеї в принципі не зміниться, — вона й надалі залишиться колонією. Проте, „порозуміння" в цій справі увійде в історію під тим самим гаслом, під яким увійшов Мюнхен: поступка агресорові. Ґвінею бо віддається Індонезії під загрозою „невтрального" президента Сукарна, що він уживе збройної сили. Тому й розв'язка проблеми західньої частини Нової Ґвінеї не є „мирною". Це — звичайна поступка аґресорові, яка не тільки не закріплює миру, але — як недвозначно доказало „порозуміння" в Мюнхені напередодні другої світової війни — веде до нової агресії до війни. У Мюнхені Англія під загрозою та „в ім'я миру" признала Гітлерові право на Австрію і Судети, але та поступка агресорові не тільки не задовольнила завойовницьких апетитів Гітлера, але ще тільки їх збільшила. Тому й у випадку Нової Ґвінеї поступка аґресивним погрозам відбирає питому вартість фактові ліквідації колоніяльної влади в ще одній країні. А посередницька роля Державного Департаменту у Вашингтоні в цьому випадку нагадує колишнє посередництво Америки у „замиренні" Китаю, що в результаті опинився під диктаторською владою червоних агресорів.

Вселенський Собор

Реченець заініційованого і скликаного Папою Іваном XXIII до Ватикану на 11-го жовтня цього року католицького Вселенського Собору зближається. Вже не цілих два місяці ділять світ від події, що привертає увагу не тільки всіх вірних Католицької Церкви, але й членів інших віровизнань. Участь у цьому Соборі візьмуть найперше всі католицькі Церкви всіх націй світу, репрезентовані своїми владиками та богословами. Але й крім них, через своїх обсерваторів, делегованих офіційно на цей Собор, будуть присутні на його нарадах представники всіх важливіших релігій світу. Центральне Управління Світової Ради Церков, в якій об'єднані не лиш протестантська, англіканська та українська православна в екзилі Церкви, але до якої прийнято недавно і Російську Православну Церкву та інші православні й протестантські Церкви Совєтського Союзу, — одноголосно вирішило на нарадах, що відбувалися у половині серпня ц. р. в Парижі, вислати своїх обсерваторів на згаданий Собор. Своїх обсерваторів вишле — всупереч намаганням деяких жидівських кіл перешкодити в цьому — і сіоністичний Світовий Жидівський Конгрес, репрезентантом якого буде, згідно з повідомленням Релігійної Інформаційної Служби з Риму, д-р Хаїм Варді, радник ізраїльського міністерства релігій для християнських справ. Що більше, запляновaний Вселенський Собор привів до *встановлення контактів, про які до того часу* годі було й думати. Так, наприклад, минулого року голова Англіканської Церкви, архиєпископ кентерберійський, д-р Ремзі, відвідав голову Католицької Церкви Папу Івана XXIII у Ватикані і відбув довшу зустріч з кардиналом Беа, головою Ватиканського Секретаріяту для справ Християнської Єдности, а цього року цей же кардинал Беа, як представник Католицької Церкви, вперше по чотирьох сторіччях склав офіційну, хоч покищо тільки інформаційну, візиту Архиєпископові Кентерберійському Ремзі.

Усі ці факти доводять, що покладена в основу Вселенського Собору ідея зближення християнських Церков знайшла свій широкий відгук і починає проявлятися у взаємній толеранції, в установлюванні куртуазійних та інформативних взаємин.

Назва Вселенського Собору, що відповідає поняттю слова „католицький", викликала була в деяких колах, і то навіть в українських, закид, що Ватикан хоче підтягнути під це визначення всі християнські Церкви, щоб добитися їх об'єднання під проводом Папи. Проте, цей закид, як і інші подібні до нього, цілком не мають підстав. Ні Папі, ні організаторам Конгресу не йде про механічне об'єднання Церков, про їх організаційну єдність, бо вона і тепер, і в майбутніх десятиріччях ще цілком неможлива. Згідно ж із заявами Голови Католицької Церкви і з усіми офіційними енунціяціями Ватикану, іде в даному випадку про єдність всього християнського світу, всього людства, що визнає Боже Об'явлення і Божу Науку, в одному фронті проти світової матеріялістично - атеїстичної змови, проти намагань скасувати взагалі віру в Бога й у вище призначення людини. Безпосереднім завданням Собору має бути обнова християнського життя, найперше в самій Католицькій Церкві, а далі через її *вплив і в інших християнських* спільнотах, допомога світові піднестися з духового занепаду. Коротко кажучи, в основу Вселенського Собору покладене актуальне й живе в усьому світі, особливо серед народів, поневолених безбожницьким комунізмом, бажання духової єдности всіх християн.

Саме з цього погляду ідея Вселенського Собору повинна знайти якнайширше зрозуміння серед української спільноти, для якої ідея боротьби із нищівною загрозою безбожництва й матеріялізму є провідною в її житті і в її повсякчасних змаганнях.

КОЖНИЙ ХОЧЕ ВИГРАТИ

13-го серпня ц. р. в перші роковини здвигнення комуністами муру впоперек Берліну, саме тоді, коли большевики зчинили несамовитий пропагандивний галас з приводу двох нових совєтських штучних сателітів з астронавтами, державний секретар Дін Раск запевняв у великій промові в Міннеаполісі, що З'єдинені Держави ведуть політику, наставлену на вигру. Його завваги були скеровані — як це відразу ствердили коментатори — на адресу право-республіканських кіл, які закидають урядові, що він веде політику „не на вигру", як також на адресу тих невтральних і західньоевропейських союзних держав, які оцінюють нинішню міжнародну ситуацію, як двобій між СССР і ЗДА. Раск цілком правильно вказував на те, що йде про бій між світом волі і тими, які волю заперечують, і що у вигрі заінтересована не тільки Америка, але й все людство. „Ця глобальна боротьба триватиме — сказав Дін Раск — поки не запанує воля. Вона ведеться з безсумнівною нашою ціллю — виграти її".

Державний секретар дуже гарно говорив про волю, про її конечність, про те, як має виглядати світ, коли переможе воля. Він покликався при цьому на слова Президента, який схарактеризував був волю, як право всіх народів у світі вільно вирішувати свою долю, без ніякої загрози для сусідів. Слушно також підкреслив Раск, що дійсна воля не може існувати тоді, коли існує загроза збройної агресії. Приявні на тому бенкеті в Міннеаполісі 1.200 осіб оплескували слова державного секретаря, бо дійсно кожний під отими словами міг би підписатися обома руками.

А втім, ця гарна промова породжує рефлексії, що починаються великим „але". Передусім, ніхто ніколи не мав сумніву, що американський уряд — теперішній і всі попередні — вів і веде закордонну політику з ціллю „виграти". Кожний уряд у світі хоче виграти, у війні чи в мирі. Ніхто також ніколи не міг мати найменшого сумніву щодо доброї волі уряду і його прив'язання до ідеалу свободи й одночасної ворожости супроти комунізму. Але йде не про бажання виграти, про добру волю і ідеалізм, а про реальну, практичну політику, тобто — про шляхи цієї політики, про її методи.

В самій промові Діна Раска, присвяченій апотеозуванню волі, як такої, та переконуванню, що уряд хоче виграти у нинішньому змагові між двома світами — була одна, дуже характеристична, нотка: він надзвичайно обережно говорив про комуністичні країни взагалі і про Совєтський Союз зокрема. Правда, він таврував берлінський мур, назвавши його свідоцтвом невдачі комуністичного режиму, і запевняв, що Америка протиставиться такій агресії, як її тепер проводиться у В'єтнамі у формі партизанських наскоків. Однак, він нічого не говорив про колоніяльне володіння большевиків на території Совєтського Союзу, ні словом не згадав уярмлених Москвою народів, нічого не говорив про те, чи Америка розраховує у нинішньому своєму змагові за світову волю на ті мільйони людей, що їхню волю знівечили російські імперіялісти - агресори.

Промовчавши ці найсуттєвіші моменти нашого часу, державний секретар запевнив, що „ми готові передискутувати шляхи й способи, щоб зменшити напруження в Центральній Европі і знайти тривкіші розв'язки цих проблем, — але ми не дозволимо, щоб нас силою, шиканами чи підступом викинено з Берліну". Тут виринає кардинальний запит: чи взагалі можливо „передискутовуванням" з большевиками актуальних болючих проблем знайти їх розв'язку? Чи можливо запевнити перемогу справи волі тими тактичними способами, що їх охоплює політика стримування?!

Всі хочуть вигри, але виграє тільки той, хто у борні з безпардонним ворогом стосує такі методи, які б'ють його по найболючіших місцях. Америка не може виграти гігантського змагу за волю, яка стосується не самої лише Америки, а — як ствердив сам Дін Раск — усього світу, всього людства, якщо до цього змагу не включить під своїми прапорами волі передусім уярмлені російськими колоніялістами країни і народи. Промовчування совєтського колоніялізму та російсько-большевицького імперіялізму і тактика куртуазійно-дипломатичного „переконування", стосована у безконечних розмовах з громиками, меншиковими, добриніними та іншими зоріними — ні до якого позитивного для справи миру і волі висліду не приведе. Справа миру і волі для людства не виграє на тому, коли радіопередачі „Голосу Америки" даватимуть перевагу російській мві, яку, мовляв, „усі в Совєтському Союзі розуміють", бо це — потурання саме тому російському імперіялізмові і колоніялізмові, який має за найпершу свою ціль русифікацію уярмлених народів, і перетоплення їх у 200-мільйоновий моноліт, що говорив би російською мовою.

Кожний хоче виграти, але кожний змагає до цієї цілі іншими шляхами. Комуно - російська імперія, яка з двохсот мільйонів невільників видушує впродовж 45 років усі соки, щоб висилати у космічні простори астронавтів для пропагандивних цілей, веде політику наступу, безперервної офензиви, — то збройної то політичної і пропагандивної. Америка веде політику оборонну, дефензивну, політику „стримування" совєтського наступу, а багато її союзників, з Британією у проводі, і такі невтральні, як Індія, бояться й тіні, яка „дразнила б" Москву або Пейпінг. На тлі такого дійсного, а не уявного, стану речей в сучасному світі виринає найглибший сумнів: чи правильні ті методи нинішньої американської політики у відношенні до Москви і Пейпінгу, що їх вона стосує — у змаганні за мир і волю, чи цими методами політики можна виграти? Дотеперішній досвід не тільки ставить у поважний сумнів таку можливість, але й цілком виразно її заперечує. Раніше чи пізніше у відношенні до агресора таки прийдеться „скинути рукавиці".

І. Світ

АЛЬЖИР

У цьогорічних повідомленнях преси про міжнародні події Альжир займав перше місце. Правда, орбітальний лет совєтських космонавтів - та „мур ганьби" в Берліні хвилево вибиваються на перший плян, але справа Альжиру ще далеко не зійшла з порядку дня.

Що ж являє собою сьогодні Альжир і які його преспективи? На ці запити ми спробуємо дати відповідь на основі найновішої публікації Американського Географічного Товариства в Ню Йорку.

Після закінчення другої світової війни мусульманське населення Північної Африки запалало вогнем національного відродження, яке перейшло у збройну боротьбу з французькою адміністрацією. Замість того, щоб дати тим національним почуванням альжирців відповідний напрям, французька адміністрація почала жорстокі репресії. Матеріяльну допомогу діставали альжирські націоналісти з держав Марокко і Тунісії, які ще донедавна самі перебували під контролею Франції.

Італійські колонії в Африці дістали одна за другою незалежність: Лібія, Сомалі; усамостійнились французькі колонії: остров Мадагаскар, Габон, Гвінея та ін

В Альжирі на десять мільйонів мешканців припадав один мільйон европейців, що займали найліпші землі, як фармери з арабською робітною силою. Його густо заселена прибережна смуга переходить на півдні у горбкуваті, а далі гористі простори Високого Атласу. За тими горами простягається високорівня, далі на південь знов гірські пасма Сагарського Атласу і ще далі — пустеля Сагара.

Мусульманське населення складається з кількох народів, так само як европейське населення нараховує тільки 200.000 французів, а решта — мішаного походження, серед них багато італійців з Корсики та ін. Европейці народжені в Альжирі, дивились досі на Францію, як на захисницю своїх прав та привілеїв.

Альжирські повстанські загони сформовані здебільша з вояків племени берберів, не правовірних мусульман, а сектантів, серед яких впливи арабського націоналізму не дуже глибокі. Бербери завжди були ворогами всякої чужої влади і ще вдавнину, коли римляни володіли Північною Африкою, найбільше непорозумінь і турбот мали вони з берберами.

Франція витрачала колосальні матеріяльні та людські ресурси на ведення війни в Альжирі, і тільки з приходом до влади ген. де Голя почато офензивні заходи для розв'язання альжирського питання. Де Голь мріяв про відродження величі Франції і її могутности...

Тільки в цьому році вдалося французькому урядові у великій таємниці договоритися з представниками національного уряду Альжиру, що перебував у Марокко. Отже, справу незалежности Альжиру полагоджено. Залишається практичне переведення її в життя. При цьому важливим є те, що Альжир на певний час залишається в складі французької імперії, яка перетворюється з колоніяльної держави в союз держав із спільними економічними, військовими та культурними інтересами.

Шовіністична група французьких колоністів безуспішно боролася проти такої розв'язки альжирської проблеми бомбами і саботажем. Її безславний кінець записаний кров'ю багатьох невинних жертв в Альжирі і французькій метрополії.

Велике значення має для Франції Сагара, де недавно відкрито багатющі поклади нафти. З тих районів французька промисловість вже незабаром діставатиме денно понад мільйон бариль нафти. В Альжирі, в місцевості Гассі Р'Мел, відкрито також поклади газу, які вважають найбільшими в світі.

Перед Альжиром розкриваються широкі перспективи економічного розвитку, при умові, що ринком збуту його продуктів буде Франція. В Парижі вже опрацьовано плян грошових інвестицій в сумі 10 більйонів долярів, які дадуть можливість щиро розбудувати ту країну. В тому пляні передбачено будову мешканевих домів, шкільних будинків, фабрик, лікарень та ін. Зокрема заплянованo розподіл 670.000 акрів землі для нових мусульманських господарств.

І це одна з головних причин, чому уряд незалежного Альжиру хотів мирно договоритися з урядом де Голя, бо лише з французькою підтримкою Альжир матиме гарантію незалежности і розвитку.

Такий кінець семирічної кривавої війни є також кінцем для плянів Москви використати альжирську війну в своїх інтересах: комуністичної пропаганди серед африканських і азійських народів і для комунізації тієї країни, хоч комуністів в Альжирі є дуже мало, і всі вони — московські агенти!

ЗДА визнали військову хунту за тимчасовий уряд Перу

Вашингтон. — Державний Департамент повідомив 17-го серпня, що ЗДА визнали військову хунту в Перу за тимчасовий уряд і одночасно відновили економічну допомогу в рямках Союза для Поступу. Військова допомога покищо і надалі припинена від 18-го липня ц. р., коли хунта перебрала владу в Перу. Державний Департамент опублікував в цій справі таку заяву: „Уряд ЗДА пересвідчився в тому, що хунта дійсно контролює урядові агенції в Перу, і що вона зобов'язалась здійснювати міжнародні зобов'язання попереднього уряду". В заяві стверджується, що хунта поробила поважні кроки на шляху до конституційного уряду, а саме привернула громадянські права та обіцяла перевести вибори під міжнародною обсервацією. Перуанську хунту визнали досі 9 латино - американських держав та 20 інших.

Д-р Ол. Соколишин

Українська мова в англійськім багатомовнім словнику*

Після другої світової війни світова наука присвячує більше уваги Україні, її культурі, мові та літературі, як також питанню її політичної незалежности та змагу за державну самостійність. Це, очевидно, заслуга української еміграції, що розпоряджає поважною силою науковців, які спромоглися видати фундаментальні частини Енциклопедії Українознавства, яка вкоротці має появитися також англійською мовою. Цей факт змусив большевиків видавати Українську Радянську Енциклопедію в 16-ох томах, повну псевдонаукових висновків та пропаганди.

Ще 1947-го року в колумбійському словнику модерної світової літератури 20-го століття канадійський проф. Ватсон Кірконел вмістив на стор. 829-831 коротеньку розвідку про українську літературу, в якій подав вибрану бібліографію англійською мовою. Недавно видана канадійська енциклопедія містить також досить інформацій про Україну та досяги канадійських українців.

Однак, сучасну українську літературу на міжнародну арену ввів проф. Юрій Луцький з Канади, вмістивши німецькою мовою широку розвідку в Лексиконі світової літератури 20-го століття, виданому Гердером у Фрайбургу, Німеччина в роках 1960 - 61 (том другий, ст. 1129 - 1135).

Італійське В-во Мондадорі з Верони в своєму чотиритомовому Італійському словнику модерної світової літератури, виданому в 1960-1962 рр., зокрема в томі четвертому, ст. 945 - 948, подає коротеньку розвідку з історії української модерної літератури із вибраною бібліографією.

До першої світової війни в Західній Европі була прийнята концепція московських імперських учених, згідно з якою українська мова є діялект російської мови. Цю концепцію большевики відкинули, однак деякі московські білі еміґранти додержуються її й донині. Академік Михайло Грушевський ще в 1903-му році на конгресі російських філологів у Петербурзі доказав мовну і культурну окремішність українського народу. Імперська Академія Наук погодилася в своїх „Записках" з його ствердженнями. Проте, офіційна російська наука замовчувала існування української мови, як окремої слов'янської мови.

Під цю пору ми маємо вже цілий ряд чужомовно - українських словників. Ось, напр.: кишеньковий англійсько-український словник Якова Н. Крета, піонера українського словництва в Канаді, бо його перший словник вийшов 1910-го року у Вінніпегу; англо - український та українсько - англійський словник в двох частинах д-ра Василя Лева та проф. Івана Верб'яного, Нюрнберг - Байрот, 1947; англо - український та українсько - англійський словник М. Подвезька в двох томах, виданий у Києві 1948 р. й перевиданий у ЗДА 1954 р. (Українська частина цього словника засмічена численними москалізмами і тому користу-

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Ouseg, H. L., *International Dictionary in 21 Languages*. New York, Philosophical Library, 1962. XXXI, 333 p. 24 cm. (English language dict. polyglot).

Б. Г.

ЖОВКІВЩИНА ПІД СОВЄТСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ

(СПОГАДИ З 1944-1956 РОКІВ)

(2)

Енкаведисти розстріляли двох братів Березюків, дармащо вони не мали ніякого відношення до УПА. У криївці застрелилося 4 упістів, щоб не попасти живими в руки ворогів. З помсти большевики спалили декілька господарств.

У вересні 1944 року большевики провели велику облаву на с. В'язову. Вночі охоронні стійки зауважили, що велика сила маршує на село. Здавалося, одначе, що небезпека проминула, бо большевики пішли на с. Куляву. Але з-під Куляви вони завернули і вдарили над ранком на В'язову. Перед сходом сонця з ревом вдерлися в село. Чоловіки поховалися по криївках. Перешукавши село, большевики забрали 8 осіб і замкнули їх у пивниці.

На заклик підпілля населення бойкотувало вибори 1946 року. Мало хто з населення добровільно пішов віддати свій голос. Виборчі комісії ходили з урнами по хатах. Коли люди відмовлялися голосувати, вони самі кидали в урни бюлетені, кажучи: „Нічево, проголосуєм самі". Коли нікого в хаті не заставали, кидали бюлетені за неприсутніх. Не мало було випадків, коли упівці й підпільники нападали на виборчі комісії й нищили урни та виборчі списки. З цього приводу чимало було сутичок з озброєними совєтськими службовцями, що переводили „вільні" вибори до Верховного Совєту СССР. Подібні випадки мали місце також під час виборів до Верховного Совєту УССР в 1947 році.

В 1946-1947 роках за Збручем був великий голод. Хмари людей із-за Збруча, а також з Басарабії, приходили до наших сіл за хлібом. Серед них не бракувало бандитів, пияків і провокаторів. Бувало такий „голодуючий" випросить собі хліба, а потім міняє його в місті на горілку й напивається, а тоді йде красти й грабувати. Доходило до того, що треба було боронитися від таких „голодуючих".

Очевидно, голодні люди із-за Збруча не робили доброї реклями для колгоспів і колективізації. Їх називало місцеве населення „совєтськими американцями". Коли в с. Сопошин большевики хотіли зорганізувати колгосп на добровільних засадах, жінки почали кричати: „Що, хочете зробити з нас таких, як ті ваші „американці"? Очевидно, серед голодуючих було чимало таких, що прибували рятуватися від голоду, але їх енкаведисти з сіл проганяли, арештували і навіть убивали, поширюючи одночасно чутку, що це вчинили галицькі „куркулі".

В 1948 році, біля Волоської церкви у Львові, виконано атентат на о. Гаврила Костельника, що очолював Комісію для возз'єднання греко-католицької церкви з московською православною церквою. Серед населення говорили, що атентат на о. Костельника виконав його син. Атентатник утік на площу св. Духа, де на нього мало чекати авто, але авта на місці не було; погоня вже зближалась, і він застрелився. У тій хвилині з'явилося авто, але було вже запізно. Енкеведисти обстріляли авто, але воно встигло втекти.

В 1949 році, в жовтні, відбувся атентат на відомого большевицького прислужника, письменника Ярослава Галана. Казали, що атентатники познайомилися з жінкою Галана в Єзуїтському городі у Львові, а жінка познайомила їх з Галаном. Пізніше вони вбили його сокирою. Атентатників зловили щойно за два роки. Один із них походив із с. Сихова і був сином священика. Під час тортур в НКВД заявив, що знає, за що йде на смерть, але спільників не видасть. Його повісили.

В тюрмі на Лонцького, під час слідства, бойовик із Закарпаття кинувся на слідчого й задушив його, а труп викинув на подвір'я. Забравши у вбитого пістолю, він постріляв вартових на брамі і втік.

У 1950 році відбувся атентат на голову виконавчого комітету Жовківського району, Ілька Довгалика, коли він їхав із Жовкви до с. Добрусина. На полі між с. Воля Висоцька й Пили трос людей в уніформах НКВД затримали його, автомашину. Коли йому наказали висісти, він сягнув за пістолю, але було вже запізно: його влучила куля. Підпільники набили секретаря, а шоферові звеліли везти себе до с. Глинсько. Там висіли і сказали шоферові, щоб поїхав і забрав голову району. Погоня не дала ніякого результату.

Того ж року в с. Зашкові упівці, що мали криївку в мурованій стайні, вбили одного місцевого комуніста, але мати вбитого вислідила упівців і повідомила про них НКВД у Брюховичах. Енкевидисти цілий день перестрілювалися з упівцями в криївці, які, вичерпавши набої, постріляли ся. Тільки В. Касараб пробував утікати, але його застрелили. Це був районовий провідник, і його тіло большевики повезли в Жовкву, де поставили під деревом у парку, закликаючи людей, щоб пізнавали його. Але люди, хоч його й знали, не виявили, хто він такий.

У 1954 році в с. Добрусин, у пивниці родильного пункту, переховувалися 7 упівців. У своїй криївці вони мали ліжка та різне устаткування. Одного дня упівець з криївки, що ходив до своєї дівчини, заскочений був на подвір'ю двома большевиками, яких убив. На згук стрілів прибула залога з залізничої стації, а з Скнилова прилетіли літаки. Бій тривав цілий день. Родильний пункт спалили дотла, але знайшли тільки одного трупа, решта упівців утекли підземним ходом.

В с. Оплітно жив громадянин І. Худа, який працював в районовій управі. З синомупівцем він зайшов у конфлікт, і тільки на прохання матері, братів і сестер, упівець не убив свого батька. Пізніше цей хлопець загинув у бою. Але упівці одного разу зловили І. Худу, зв'язали, відібрали в нього пістолю і завели до криївки. Коли вони поснули, Худа втік. Упівці переслали йому листа-пересторогу, щоб не вислуговувався большевикам. Його вбили в 1952 році в с. В'язова, де він був тоді головою колгоспу. І хоч у тому колгоспі стояло совєтське військо, але воно не зуміло охоронити Худу від смерти.

Ліквідація Греко-Католицької церкви

Сільських священиків, які перейшли на московське православ'я, не охоронило це від арешту й переслідувань. В 1947 році арештовано, наприклад, пароха с. Замочок — о. Склепковича, який того ж року помер у тюрмі.

Отців Василіян в 1945 році вигнали з Жовкви до Крехова. Книжки й рукописи з їхньої бібліотеки спалили на міській площі, забравши перед тим по одному примірнику.

До 1949 року оо. Василіяни перебували в Крехові, і населення сусідніх сіл з дітьми приходило на їхні Богослуження. Але в 1949 році всіх оо. Василіян виарештувано й вивезено на Сибір. У монастирі відкрито дитячий будинок, вихованці якого відомі як найбільш здеморалізовані діти.

У Львові залишилися відкриті майже всі церкви, в яких правлять православні священики. Деякі церкви мають гарні хори, як, наприклад, церква св. Юра та Василіянська церква при Жовківській вулиці. Поляків залишилося у Львові 18-20 тисяч. Вони мають три костели: катедра, св. Антонія на Личакові й Марії Магдалини недалеко Лонцького. Багато інших людей вчащає до цих костелів, сповідається в них і причащається. На Великдень, якщо свята не припадають разом, полякам святять паску, а потім нашим вербу. Діючі церкви й костели, здебільша, відремонтовані або хоч побілені, зате недіючі мають занедбаний вигляд. У львівських костелах большевики поробили собі магазини, наприклад у великому костелі св. Єлисавети при Городецькій вулиці зробили склад цукру й муки.

Вол. Дорошенко

„ПОТОМКИ" ГЕТЬМАНА ПЕТРА ДОРОШЕНКА

(З приводу однієї перехвалки)

Якби гетьман Петро Дорошенко міг устати з гробу, то немало здивувався б, довідавшись, скільки то розплодилося його „потомків": і посередніх і особливо безпосередніх, що ніби то походять від нього.

Щодо перших, то до них причисляють себе, чи то пак, краще сказати, причисляли, всі нащадки колишніх козацьких старшинських „фамілій" Лівобережної України, так чи інакше споріднених із славним гетьманом.

Свого часу, почувши „шелест грошей", ці, за словом Шевченка, „славних прадідів великих правнуки погані", раптом пригадали собі своє споріднення з великим українським патріотом-самостійником, що його всі й досі червоні спадкоємці царської Московщини звуть „ворогом Росії (якої до речі тоді ще не було, а була Московщина) і України". Пригадую собі, який рух счинився серед панських родин „малоросійського" походження на Лівобережжі років 60 тому, коли хтось пустив чутку, що у лондонському банку лежить просто неймовірна сума грошей, яка наросла з процентів на значний капітал, що його зденонував у тому банку гетьман Петро Дорошенко.

Відомий композитор того часу Олександер Рубець (1837-1913), старий уже тоді чоловік (він учив музики ще мою матір), повірив у ту чутку і скликав у Глухові, чи Стародубі (гаразд уже не пригадую, в котрому саме з цих міст), десь на початку 900-их років, з'їзд претендентів до спадку гетьмана. На цей з'їзд прибули представники мало не всіх панських родів, зазначених у „Малоросійському Родословнику" Модзалевського.

Зазначу тут, що я не брав жадної участи у тому з'їзді, бо не вірив у ніякі лондонські капітали гетьмана Петра Дорошенка та й узагалі не хотів і бридився бути на тому збіговищі, яке складалося переважно з людей ворожих до українського національного руху, запеклих ретроградів-„об'єдинителів", що раптом, кажу, пригадали собі свій зв'язок із гетьманом-„ізмєнніком". До того я був тоді ревним членом РУП (Революційної Української Партії) і до всяких генеалогій та споріднень ставлявся в найкращому випадку байдуже. Про з'їзд знаю з оповідань свого кузина Євгена, який був на тому збіговищі, одного з „правнуків поганих", та з преси. Незвичайно збуджені надією на великі гроші гетьмана-„предателя", склали учасники з'їзду порядну суму на адвоката, який мав удатися до Лондону й на місці робити заходи, щоб здобути гетьманський скарб. Але з їх апетитів нічого не вийшло: вістка показалася мильною банькою. Здається, пустив її вмисне той посередник, щоб заробити на жадобі „спадкоємців" гетьмана.

Ніякого документу про зложення гетьманом Петром якогось і то великого капіталу золотом в різній тогочасній европейській валюті ніхто з претендентів не мав і всі надії поклали вони на свого адвоката та на його заходи у Лондоні, де він мав, навіть, не жаліти грошей на підкуп службовців банку. Та банк, розуміється, не був такий дурний, щоб признаватися, що він має депозит гетьмана, якби навіть мав. А апетити у „спадкоємців" були неабиякі: уява малювала їм фантастичні суми: разом із процентами на капітал і процентами на проценти спадок виростав в їхніх очах у таку грандіозну суму, що її виплата могла б захитати банк. Через те, мовляв, і не вдалося добути спадок, — пояснювали собі на втіху невдалі претенденти.

Але, коли прісли надії збагатитися коштом гетьмана, то все ж носії прізвища гетьмана, а їх, Богу дякувати, на Україні сила-силенна, — не покинули величатися походженням від нього. Були такі амбітники на Україні, не перевелися й на еміграції: час від часу доводиться чути претенсії різних однофамільців гетьмана, що вони, мовляв, походять у простій лінії від гетьмана Петра Дорошенка. А коли вони самі й не виставляють таких претенсій, то їхні знайомі або прихильники роблять це при якійсь нагоді. Так, наприклад, дуже часто доводилося й доводиться чути, а то й читати, що покійний професор Дмитро Дорошенко походить від гетьмана Петра. Це виглядало б зовсім правдоподібним з огляду на його визначну участь в українському національному русі, тим більше, що небіжчик цілою своєю поставою обличчям справді виглядав на колишнього козацького старшину. Але сам Дмитро Іванович ніколи цього не твердив, а, навпаки, подаючи в одному своєму листі до мене свою генеалогію, виразно це заперечував. І не диво, бо ж він надто добре знав біографію гетьмана Петра, про якого написав цілу монографію. Ба все ж, як побачимо нижче, був він справді гетьманського роду. З розвідки проф. Ол. Оглоблина „Рід і земля Дмитра Дорошенка" (див. „Український Літопис". Авгсбург, 1953, ч. 1, ст. 69), знаємо, що походив він по жіночій лінії від дядька гетьмана Петра — Никона. Внук Никона Лукіян, не маючи своїх дітей, усиновив дітей своєї сестри Горпини Климченко. Щодо претенсій інших носіїв гетьманського прізвища, що вони походять у простій лінії від гетьмана Петра, — то ці претенсії цілком безпідставні з тієї простої причини, що гетьман Петро не мав потомків мужеської статі. Від першої своєї жінки — Пріськи він узагалі не мав жадних дітей, а від другої — боярині Євдокії Лопухиної, з якою оженився на московському засланні у Вятці, де був вдовою, мав тільки доньку. Вона вийшла заміж за якогось Гончарова, з родини якого походила красуня Наталія Гончарова, дружина відомого російського поета Олександра Пушкіна. Отже претендентами до спадку українського гетьмана могли б бути хіба потомки його доньки Гончарової, або ж родина Пушкіна. Так падають претенсії всіх тих Дорошенків, які величаються своїм походженням у простій лінії від гетьмана Петра. А проте такі безпідставні претенсії трапляється подибувати і в нашій прибраній батьківщині, вільній землі Вашингтона. Якось цього року довелося мені прочитати в котромусь українському часописі при нагоді звістки про похорон однієї землячки, що вона, мовляв, походила з роду гетьмана Петра Дорошенка. На жаль я не занотував, де та вістка була і про кого саме. Та ось уже зовсім недавно прочитав я з немалим здивуванням в одному тижневику таку ось бундючну заяву з нагоди зложення датку на церкву: „це, мовляв, цеголка від імени Петра Дорошенка — мого далекого прапрадіда(!)".

Такого роду заяви ніяк не свідчать про якенебудь знайомство їх авторів з біографією великого гетьмана, а свідчать лише про непереможну хіть повеличатися, що вони — дивіться! — не прості собі з'їдачі хліба, а потомки славнозвісного історичного діяча.

Розуміється, між однофамільцями гетьмана Петра були, а може ще й є особи, споріднені з ним, що мають право пишатися своїм гетьманським родом. Це, крім потомків згаданого вище гетьманового дядька Никона, потомки його братів — полковників: Андрія, що був у роках 1677-1691 сосницьким сотником (у Сосниці на Чернігівщині) і Грицька, полковника брацлавського (в роках 1668-1674). Обидва брати мали дітей і їхні потомки, оскільки вони живуть, можуть величатися своїм гетьманським походженням, але не від гетьмана Петра, а від його діда Михайла Дорошенка, який був у роках 1625-1628 гетьманом реєстрованого козацтва. Він мав двох синів: Никона, про якого була згадка вище, і Дороша, що був батьком гетьмана Петра та його братів Андрія і Грицька. Але їхні потомки можуть хвалитися тільки спорідненням із гетьманом Петром, оскільки мають на це докази, а не голословні твердження. Я особисто сумніваюся, чи вони такі докази мають, бо в часі большевицької окупації України майже всі приватні і багато публічних архівів і збірок документів (парафіяльних, дворянських, міських тощо) загинуло, а покликуванням на родову традицію, не маючи на те доказів, — ледве когось можна переконати. Тому носії прізвищ наших гетьманів найкраще зроблять, якщо не висуватимуть безпідставних претенсій, а старатимуться своєю українською діяльністю наслідувати діяльність своїх нібито антецесорів. Це важливіше й достойніше, ніж, немов ті гуси в байці, величатися (та й ще безпідставно) своїм визначним, але не заслуженим ними походженням, мовляв: „Наші предки Рим спасли!"

Українська мова в англійськім багатомовнім словнику

(Закінчення з стор 2-ої)

ватися ним треба з великою обережністю).

Поминаючи ряд малих українсько - англійських словників, виданих на еміграції, наприклад, словник Н. П. з 1946-го року, слід згадати один з найкращих — словник проф. Костя Г. Андрусишина, професора Саскачеванського университету в Канаді, і Якова Н. Крета на 95.000 слів, виданий Торонтським університетом у 1957-му році.

До цього списку слід додати українсько - польський та польсько - український словник д-ра Є. Грицака і д-ра К. Кисілевського, виданий в двох частинах у Львові Науковим Т-вом ім Шевченка, в 1931 р.; українсько - італійський словник Євгена Онацького, виданий у Римі 1941-го року; українсько - німецький словник Зенона Кузелі та Ярослава Рудницького, Ляйпціг, 1943; українсько - німецький кишеньковий словник д-ра Яр. Рудницького, виданий 1948 р. в Ляйпцігу. Далі, українсько-французький словник для щоденного вжитку Т. Науменка, Німеччина, 1948 р.; еспансько - український словник, П. У., Зальцбург, 1947 р.; українсько-еспанський кишеньковий словничок В. С., виданий у Бльомбергу, в Німеччині 1949-го року, та ряд німецько - українських словників, як, наприклад, німецько - український словар Н. М., Коломия - Київ, 1918 р.; німецько-український словник Українського Видавництва, Краків, 1941 р.; німецько - український словник Ганни Наконечної, Ляйпціг, 1942 р.

Українсько - російські та російсько - українські словники, зокрема термінологічні та номенклятурні, що їх кількадесят вийшло на Україні протягом останніх десятиріч, не належать до теми статті. Для дослідів над різницями між українською і російською мовами добрі є такі словники: О. Ізюмова: російсько - український словник, виданий у Києві 1926-го року; М. Уманця і А. Спілки: словар російсько-український, перевиданий у Берліні в 1924-му році. Але найкращим доказом самостійности української мови є словник Бориса Грінченка, виданий у Києві 1907 р. в 4-ох томах і перевиданий недавно на Україні фотографічним способом.

Цього року відоме нюйоркське видавництво „Філософікел Лайбрері" видало міжнародний словник Оусика в 21-ій мові. На кожній його сторінці вміщено по три англійські слова з відповідними перекладами на таких двадцять мов: чеську, данську, голляндську, фінську, французьку, німецьку, мадярську, італійську, хорватську, норвезьку, польську, португальську, румунську, словацьку, еспанську, шведську, турецьку, московську, сербську та українську. Разом словник охоплює 1170 англійських найбільш уживаних слів за їх переклад на згадані 20 мов. Для кожної мови дано табличку вимови в англійській транскрипції. Для української мови табличку вміщено на стор. XXXI, як також вміщено окремий індекс - покажчик слів на стор. 326 - 333. Всі слова подані в оригіналі кожної мови

Впровадженням до цього монументального словника української мови його автор ставить українську мову поруч із світовими. В перекладах англійських слів він часто подає по декілька українських відповідників, наприклад, на слово "field" — ріля, нива, поле, даючи цим доказ багатства української мови. Цей словник яскраво ілюструє перед чужинцями відмінність української мови від московської, переконує їх в її самобутності й оригінальності.

Ось кілька прикладів, взятих із російського і українського реєстрів цього словника, очевидно, за англійською абеткою: час — година, кран — підойма, восток — схід, глаза — очі, свободный — вільний, стакан — склянка, ветчина — шинка, шляпа — капелюх, иметь — мати, здесь — тут, селедка — оселедець, скачки — кінні перегони, больной — хворий, чернильница — каламар, перевод — переклад, кружева — мережка, лестница — драбина, туфли — черевики, одежда — одяг, фонарь — ліхтарня, большой — великий, свинець — оливо, лимон — цитрина, свет — світло, делать — робити, спички — сірники, минута — хвилина, деньги — гроші, луна — місяць, утро — ранок, госпожа — пані, гвоздь — цвях, затилок — потилиця, игла — голка, север — північ, бумага — папір, крестьянин — селянин, карандаш — олівець, что — що, где — де, откуда — звідки, окно — вікно, шерсть — вовна, работать — працювати і т. д.

Мовознавці вже знають, що українська мова — самостійна мова серед слов'янських мов, що Україна має свою окрему історію, культуру й літературу. Англійський багатомовсий словник допоможе вияснювати цей незаперечний факт широкій публіці в різних країнах світу.

З життя парохії св. Юра в Бостоні, Масс.

Неділя 17-го червня в Бостоні була святковим днем української греко - католицької парохії св. Юра. Того ж дня парохія достойно вшанувала 70-ліття уродин першого тої ж парохії, пароха Всеч. о. Володимира Козоріза.

Всеч. о. В. Козоріз народився в 1892 р. на Київщині. Висвячений на священика в 1915 р. в Вінніпегу, Канада. Парохом був в ЗДА в багатьох місцевостях, а саме: в Боффало, Н. Й., Ню Гейвен, Бріджпорт, Ню Бритен і Теревів, Конн., Питсбург, Па., Менчестер, Н. Гемшір, Сейлем, Масс. та Бостон, Масс.

З цієї нагоди до нашої церкви запрошено Всеч. о. монс. К. Прийму зі Сейлем, Масс., який протягом кількох вечерів виголошував місійні науки, а багато вірних парохіян приступили до св. Сповіди і Причастя.

В честь Ювілята о. В. Козоріза відбулось прийняття, на яке були запрошені всі парохіяни та деякі гості. Присутній на прийнятті о. монс. К. Прийма, який тої ж неділі кінчив в церкві місійну науку, зложив зворушливий привіт та побажання Ювілятові. Зложив привіт та побажання рівнож Всеч. о. Денніс Кульматицький з Лудлов, Масс., який на запрошення отця пароха прибув до Бостону та відправив в нашій церкві Службу Божу. Складали привіти та побажання представники організацій, а саме від місцевого Відділу УККА п. Орест Щудлюк, від СУМА п. Володимир Ганчар, від Пласту і парохії інж. Станіслав Верегулька, який пригадав присутнім тяж початки заснування парохії та поміч, яку давав тоді сьогоднішній наш Ювілят і парох Всеч. о. В. Козоріз.

Церковний хор під проводом інж. М. Вінтонова відспівав кілька релігійних пісень, а учениця парохіяльної школи українознавства Галина Хромяк віддеклямувала присвячений на ту нагоду вірш.

Найбільше зворушливим моментом було вручення Ювілятові пам'ятної таблиці, яку вручив предсідник Церковного Комітету п. Микола Рогач при помочі інших членів комітету. Таблиця була в золотому кольорі рамцях, на якій було виложено срібними однодоляровими монетами — 70 — та обведено його в півколі.

Вкінці отець парох Ювілят подякував отцям монс. Приймі і о. Д. Кульматицькому за їхню поміч в підготові Ювілейного свята. Представникам організацій, членам церковного Комітету за пам'ятний дарунок. Сестрицтву за підготову прийняття та всім присутнім парохіянам і гостям за так численну участь.

Тостмайстром на прийнятті був п. О. Щудлюк. Прийняття закінчено молитвою, що її провів Всеч. о. монс. Прийма.

Прийняття відбулось в гарному настрою при численній участі парохіян, а під час складань зворушливих привітань замічувалось многих присутніх парохіян та в Ювілята сльози радости на очах.

Українську греко-католицьку парохію тут в Бостоні створила в 1955 р. невелика громада наших імігрантів, які прибули сюди по другій світовій війні. Першим її парохом був сьогоднішний Ювілят Всеч. о. В. Козоріз, який багато вложив свойого труду та причинився до її розвитку, що є доказом, що наша парохія вже майже виплатила недавно куплену церкву та придбала деякі фонди на купно парохіяльного дому.

I. К.

Коротні вісті

● Колишній прем'єр міністрів Південної Кореї Джан М. М. Чанг, усунений із свого становища в травні 1961 року, перебуває тепер під судовим слідством. Його обвинувачують в організуванні держ. перевороту і в допомозі для 16 членів колишньої партії Юданга, суджених тепер військовим трибуналом за спробу здійснення державного перевороту. Один із підсудних у цьому процесі заявив, що Чанг підтримував змовників фінансово, передаючи їм грошову суму, яка рівнялася 615 американських долярам.

● Провідники республіканців в Конгресі конгресмен Чарлз А. Галлек і сенатор Еверетт Дірксен домагаються, щоб Президент негайно зменшив федеральні видатки і повідомив нарід, на скільки він плянує зменшити прибуткові податки в січні 1963 року. Сенатор Дірксен сказав, що ЗДА повинні припинити робити різні концесії СССР в справі контролі атомової зброї на конференції в Женеві.

Успіх Зірки В. Гоянюк

Членка 245-го Відділу УНС Зірка Гоянюк, дочка Осипа і Люби Гоянюк в Трентоні, Н. Дж., 10-го червня ц.р. почесно закінчила і під час чотирьох років навчання в Католицькому гайскулі здобула багато високих відзначень за науку. Зірка здобула перше

Зірка В. Гоянюк

місце в парохіяльній католицькій школі і одержала стипендію до гайскулу. В гайскулі від першого року Зірка попала на почесний список учениць. З початком шкільного року 1961-62, при виборах студентського правління з сеньйорів Зірку вибрали на голову Студентського Сенату. З сеньйорів 12-ої кляси закінчили навчання 159 учениць.

Перед врученням дипломів була роздача нагород. За чотири роки Зірка здобула аж 14 почесних грамот із різних предметів. Під час градуації за високе знання в математиці Зірка одержала Золоту Медалю і Золоту Відзнаку за предсідництво (Студентський Консулят). Дістала нагороду-стипендію на студії від стейту Ню Джерзі на 1,600 долярів. Зірка принята на студії в Католицькому університеті у Вашингтоні, де студіюватиме математику.

Зірка Гоянюк присвячувала свою працю не лише науці в школі; вона має закінчених 3 роки Музичного Інституту, є пластункою і читає, пише і говорить по-українськи.

А. Б.

Проф. д-р Гаральд Шельдеруп
Осльо

НЕВРОЗИ І ВИХОВАННЯ

Питання, які чинники впливають на виховання характеру людини, було й є чи не одним з найважливіших у педагогіці. І коли раніше виховувано дітей без надто великого знання про остаточний вислід виховних впливів на кінцевий її розвиток, то тепер модерна психологія знає вже засоби й методи для їх дослідження. Вислід цих дослідів — приголомшуючий. Виявилося, що впливи довкілля і виховання у дитинстві мають чи не вирішне значення для розвитку цілого життя.

Ще не раз сьогодні зустрінете батьків, які вважають ворогом того, хто зверне їм увагу на їх хиби у вихованні дітей. „Невже я сам не знаю, як виховувати свої діти? Невже я, батько дитини, не маю права покарати її за те, що непослушна? Так робили раніше, і не можна сказати, щоб це була погана метода?"

Психологи - практики мають можливість заглянути поза куліси т. зв. „доброго виховання", і — з-поза тих куліс виходить на яву внутрішній розпач, запропащена радість життя, моральне самовбивство. І між правди діти: причиною тих нещасть у великій мірі бувають батьки, що з недостачі виховного знання чи нерозуміння душі дитини мимоволі допускаються прогріхів.

Не раз чуєте нарікання на неслухняність дитини чи її впертість. В цім випадку дитина намагається поступати по своїй волі, а батьки намагаються власну дитину переломити, приборкати її природні вияви, щоб виховати на „добру" людину. Цікаве явище: деякі батьки, виховуючи пса, мають для нього більше терпеливости і вирозуміння, застосовують кращі засоби й методи — як у вихованні своєї рідної дитини. Криком, жорстокими карами чи биттям ви можете видресувати „добру, послушну" на ваш зразок, дитину, але стосуючи такі методи причинюєтеся у великій мірі до скривлення її характеру. Тут потрібні добрі, теплі слова, потрібний вияв любови, терпеливість, не надуживання своєї фізичної сили. Дитина зробить усе, що захочете, якщо знайдете до неї відповідний підхід. Переломлюючи силою її волю, викликаєте в дитини внутрішні й зовнішні конфлікти, порушуєте духову гармонію дитини. Внутрішні конфлікти бувають не раз такі сильні, що виявляються назовні конвульсіями, ослабленням волі, боязню темноти та іншими неврозами. Всі т. зв. „нервові діти" — це переважно жертви виховних прогріхів.

Історія одної дитини

Які важкі наслідки можуть мати нерозважні поступовання батьків — хай послужить такий випадок з моєї практики:

Батько Івася був представником одної експортової фірми. Впродовж кількох перших років життя Івася батько жив за кордоном, а додому приїхав тоді, коли Івасеві було 5 років. Приїзд батька був для дитини цілковитою зміною її життя. До приїзду батька мати віддавала Івасеві кожну вільну хвилину, піклувалася ним цілий день. Івась спав на ліжку батька, біля матері, і завжди відчував її присутність біля себе. З приїздом батька все змінилося: мати більше часу стала присвячувати батькові, дбала більше про батька, ніж про Івася, і вночі він уже спав в окремій кімнаті. Коли ж першої ночі Івась збудився, не побачивши матері біля себе, пішов до спальні батьків, батько його грубо вилаяв за те, що порушив його сон, і наказав іти спати до своєї кімнати. Цілу ніч Івась проплакав.

Ці всі дрібнички — зміна життя дитини по приїзді батька, загарбання матері батьком, менше піклування ним збоку матері та пов'язані з тим інші речі викликали в Івася дуже пригноблюючий настрій. Між ним і батьками постала прірва, життя стало для нього безвартісне, все майбутнє з'являлось в чорних барвах. Дитина замкнулася в собі, мало чим інтересувалася, була постійно задумана, прибита. З кожним роком психічний стан Івася погіршувався, він скаржився на болі голови, на те, що не може ходити, що інші діти кращі від нього, а він — нездара і т. ін. З кожним роком його невротичний стан загострювався, і, коли він прийшов до мене на пораду у віці 30 літ, то я побачив клубок розбитих нервів, людину в глибокій депресії. Хоч яке велике було в нього бажання віддатися будь - якій праці, він не міг працювати, бо лякався людей і скаржився, що в нього в голові порожнеча. Відповідною психологічною методою я вилікував цього пацієнта і тепер маю його під своєю опікою. Але хоч почуває він себе вповні здоровим, спогади дитячих літ раз - у - раз виринають перед ним, як прикрий кошмар.

Наведений випадок — тільки один з тисячі. Іноколи й дуже досвідченому лікареві важко знайти причини недуги, джерела якої сягають дуже раннього дитинства, коли то може й мимоволі порушено психічну рівновагу дитини.

Ми всі, що маємо діти, напевно бажаємо, щоб розвинулися вони на психічно здорових людей. Тому звертаймо дуже дбайливу увагу на правильний психічний розвиток дитини, контролюймо уважно свої настрої, своє поступування супроти дітей, щоб якимсь нерозважним кроком не знищити її майбутнього життя.

Українська футбольна дружина Бріджпорту успішно закінчила сезон

Українське Спортове Товариство Бріджпорт засноване в 1953 році. Від того часу наші футболісти належать і беруть участь в грах Національної Ліги Стейту Коннектикат. В минулому сезоні до цієї Ліги належали 32 футбольні дружини, які від 1958 року поділено на три дивізії. В часі поділу на дивізії УСТ Бриджпорт мав добрі успіхи і тому нашу дружину приділено до першої — „А" дивізії.

В цій дивізії („А" клясі) футболісти УСТ здобувають в кожному сезоні кращі позиції на вершку показника. В сезоні 1960-1961 українська дружина здобула друге місце, а минулого сезону, тобто в сезоні 1961-1962 УСТ Бриджпорт здобув перше місце і футбольну чашу Стейту Коннектикат, перемагаючи всіх своїх противників, в тому числі і декілька команд нюйоркської німецької „Прем'єр Дивізії".

УСТ БРІДЖПОРТ, ЧЕМПІОН НАЦІОНАЛЬНОЇ ЛІГИ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ І ПЕРЕМОЖЕЦЬ ГОР ЗА ЧАШУ СТЕЙТУ. Стоять від ліва до права: П. Грістовський, А. Гег, М. Миска, О. Денис, І. Гонзальвес, Е. Кертеш, Б. Крацер, М. Ус, Р. Гіллер, М. Красій, Б. Красій, В. Вінієр та капітан дружини В. Косий.

В першенствах Ліги минулого сезону УСТ Бріджпорт спочатку першої половини програв двоє змагань, причиною чого був брак кондиції змагунів. Цими початковими невдачами не заломився УСТ і в другій половині сезону, коли хлопці почали грати справжній футбол, наша дружина не програла на 13 відбутих гор ані одної зустрічі. В місяці липні УСТ побідив найгрізнішого противника і таким чином здобув крім Чаші Стейту також Чашу Чемпіона Національної Ліги. Це справді небувалий осяг, коли одна дружина в цьому ж сезоні здобуває дві чаші, і тому нашим футболістам належиться за це признання.

М. Івашків

Єпископ Стемфорду відвідав Союзівку

(Закінчення зі стор. 1-ої)

буваються вони під знаком проголошених „Руською Трійцею", зокрема Маркіяном Шашкевичем, ідей. Вислухавши концерту — співу і деклямацій — влаштованого курсантами і церковним хором, Владика промовив до курсантів, даючи їм вказівки щодо дальших студій і пояснюючи ролю і значення Церкви в сьогоднішній час. Перевівши ще окремі розмови із студентами, Преосв. Йосиф Шмондюк узяв участь у спільній вечері з членами гол. уряду УНСоюзу, учительського збору та гістьми.

Розваговою атракцією минулого кінця тижня на Союзівці був вдалий концерт молодих талантів, влаштований в суботу дня 18 серпня заходами проф. Володимира Цісика, організатора і диригента церковного хору, що виступає теж із своїми концертами. Хор виступає під назвою „Веселка" і в його склад входить понад 20 працівниць із персоналу „Союзівки". Проводив вечором, заповідаючи і пояснюючи окремі точки з увагою на ролю і значення української пісні для виховання мистецької молоді, проф. Вол. Цісик. У програму вечора увійшли: виступи хору „Веселка" із піснями в опрацюванні Кошиця, Демуцького і Давидовського, український стилізований танок, виконаний Нусею Сташинською, виступ квартету „Лехримуми" — Лесі Васьків, Христі Боднар, Марії Цісик і Мирослави Нагорняк при акомпаніяменті Андрія Шуля, фортепіянове сольо Марії Цісик і сольоспів Христі Боднар при акомпаніяменті Люби Цегельської. Виступи молодих мистців зустрічалися з дуже теплим прийняттям збоку численно зібраних слухачів, які виповнили вщерть велику концертову залю „Веселки".

Неділя дня 19 серпня пройшла у святковому, згідним із святом Спаса, настрої. Після Богослужень в католицькій і православних каплицях відбулося традиційне українське свячення овочів.

В автомобільній катастрофі біля Торонта згинула 22-літня пластунка Маруся Смеречук

Вінніпеґ. — Як подає часопис „Новий Шлях", в суботу вранці 4 серпня ц.р. згинула трагічною смертю в автомобільній катастрофі біля Пері Савнд в Онтеріо 22-літня українка Марія Смеречук, дочка Марії й Івана Смеречуків з Вінніпеґу. Марія Смеречук, яка ще минулого року мешкала у Вінніпеґу і була активною старшою пластункою, знана у Вінніпезькій пластовій Станиці, як Маруся, або „Муха" народилася 1939 р. в селі Рафайлова (етпер Бистриця) в Станиславівській області. До Канади приїхала з батьками та молодшою сестрою 1950 р. і зараз зголосилася до Пластової Станиці у Вінніпеґу. В юнацтві була в гуртку „Волошки", їздила на пластові табори та була учасницею 3-ох Пластових Зустрічей. Від молодих літ, літом працювала, щоб допомогти родині. В англійській школі, як також і в українській, робила гарні успіхи. Восени 1957 р. Марійка почала студії комерційного мистецтва у Манітобській Мистецькій Школі, але на жаль фінансові труднощі не дали їй змоги продовжувати ці студії. Тоді вона ранками вчилася, а вечорами закінчивши інструкторський курс сальонових танців, вчила інших. Пізніше зацікавилася фотографічним мистецтвом і працювала в цій ділянці. Якийсь час працювала Маруся у Бенф в Альберті, потім ходила на фризієрський курс у Вінніпеґу, а минулої осени переїхала до Торонта, де працювала в банку. Коротко перед плянованим виїздом на вакації до батьків постигла її смерть в околиці Пері Савнд. Панахиду відправив о. П. Даревич і о. Р. Кисілевський при численній участі молоді у п'ятницю 10 серпня. Похоронні відправи відбулися в суботу 11 серпня в год. 10 вранці в катедрі св. Володимира і Ольги у Вінніпеґу. Прощальне слово мав о. прел. В. Кушнір, який теж опісля відпровадив на вічний спочинок тлінні останки Покійної на цвинтар Всіх Святих.

Українець взяв участь в канадійській виставці екслібрісу

Торонто. — Як подає часопис „Новий Шлях", мистецький відділ при онтерійському міністерстві шляхів влаштував виставку екслібрісу. Виставка відбувається в будинку міністерства при вул. Кіл та автошляху 401 (Давнсен). Вона характерна тим, що показує екслібріс різних часів, починаючи від більш як 100 років тому посьогодні. У виставці взяли участь мистці різних національностей, а саме: англійці, німці, французи, естонці, латиші, поляки. Від українців на виставці виступав тільки Петро Сидоренко із своїми екслібрісами: проф. Петра Андрусева, поета-письменника Леоніда Полтави та керівника відділу документів міністерства шляхів Гаролда Брума.

Офіційна статистика нарахувала в Торонті-місті 26,097 українців

Торонто. — Згідно з даними нового перепису населення в самому місті Торонті (без долучених до нього передміських громад) мешкає 26.097 українців. Тому, що в цю цифру, яку подав щоденник "Daily Star" не влучено українців з підміських громад, вона далеко неповна. На таких передмістях як Ню Торонто, Лонґ Бренч, Міміко, Етобікок і ін. мешкає дуже багато українців, отже в цілому Метрополітальному Торонті українців буде напевно більше, як 50 тисяч. В самому місті кількість українського населення зросла від останнього перепису населення 10 років тому на майже 3.000 душ, бо в 1951 році перепис виказував у Торонті (без підміських громад) 23.383 українців. З національних груп найбільшою в Торонті групою є, згідно з новим переписом, італійці. Кожний четвертий торонтовець це — італієць. З черги за італійцями йдуть німці, а після німців українці. („Новий Шлях")

Під час комуністичного феститалю молоді в Гельсінках пропав католицький священик

Мюнхен. — Місцевий український тижневик „Шлях перемоги" подав у числі за 19 серпня ц. р. таке повідомлення:

„Як інформує пресова агенція „Асошіейтед Прес", на фестивалі в Гельсінках пропав католицький священик Іван Корнєвський, уроджений в Сибірі. Отець Ів. Корнєвський виїхав з Брюселю 26-го липня ц. р. до Гельсінок як турист. 3-го серпня він безслідно пропав. Місійний центр в Брюселі „Фуає Орієнталь" твердить, що о. Корнєвського схопили большевики і він знаходиться в СССР. В час другої світової війни о. Корнєвський попав у полон, а згодом, звільнений, виїхав до Бельгії. В роки 1946-50 він працював вуглекопом, пізніше виїхав до Риму, де закінчив теологічні студії. Від 1957 р. він постійно працював у „Фуає Орієнталь" в Брюселі.

Батьки! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб забезпечити їй кращу будучність, а вашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

Посмертні згадки

Катерина САБАТОВИЧ, членка 437 Відділу УНСоюзу, при Т-ві „Самопоміч" в Рочестері, Н. Й., померла в дні 1-го серпня 1962 року, по тяжкій недузі рака, на 38-му році життя. Покійна полишила у смутку чоловіка Осипа і одинокого сина Петра. Народилася 1923 р., в селі Тростянець, пов. Добромиль, Західня Україна. Похорон відбувся 4-го серпня ц. р., з пох. заведення до української кат. церкви Богоявлення, а опісля на кладовище Holy Sepulchre Cemetery. — В. її П.!

М. Малиновський, секр.

ТАРЗАН, ч. 4892. Несамовита сцена!

Перестрашена залога шкуни шукала спасення, але не було втечі від несамовитих тварюк.

Дейвід Стіл збудився від того шуму і вибіг на поклад корабля...

Щоб стати проти понурої і несамовитої котячої сильветки!